BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3–3

Nr. Wilno, dn. 30 stycznia ~~1930 roku.~~ xxxxxxxxxxxx 1931 r. 379.

Treść numeru:

----oo0§0oo----

§

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Minister Zaunius o rezultatach konferencji w Genewie.

"Siewodnia" Nr.29 z dn.30.I.1931 r.

Minister Zaunius, który, jak wiadomo, powrócił w dniu 28 b.m. do Kowna, udzielił przedstawicielom prasy litewskiej wywiadu w sprawie przebiegu i rezultatów obrad genewskich. W sprawie stosunków polsko-litewskich oświadczył minister Zaunius, co następuje:

Decyzja przekazania sprawy komunikacji tranzytowej trybunałowi haskiemu stanowi z litewskiego punktu widzenia duży postęp, gdyż rząd litewski oddawna już starał się o taki wynik, podczas gdy Polska wszelkiemi sposobami temu się sprzeciwiała. Obecnie kwestja komunikacji tranzytowej zejdzie z płaszczyzny czysto technicznej i postawiona będzie w płaszczyźnie politycznej. Mimo że w rezolucji Rady Ligi Narodów bezpośrednio o tem się nie mówi, sens rezolucji jest taki, że przy rozpatrywaniu sprawy w Hadze niepodobna będzie nie poruszyć całego kompleksu skomplikowanych spraw polsko-litewskich.

Co się tyczy interesów państw trzecich - oświadczył dalej minister Zaunius - wygłosił niestety były minister spraw zagranicznych Łotwy Balodis w swoim czasie w Radzie Ligi Narodów przemówienie, w którem oświadczył, że Łotwa zainteresowana jest w otwarciu kolei na linji Landwarowo-Koszedary. Przemówienie to nie ma jednak wielkiego znaczenia ze względu na późniejsze oświadczenie bardziej autorytatywnego przedstawiciela Łotwy, który oświadczył, że Łotwa nie jest już tak zainteresowaną w tej sprawie. Ponadto, oświadczenie to Balodis wygłosił w swoim czasie nie bezpośrednio pod adresem Litwy, jakby to musiało mieć miejsce.

Niepodobna, rzecz prosta, przewidzieć decyzji, jaką powźmie trybunał w Hadze. Można jednak orzec, że zatarg polsko-litewski długo jeszcze będzie tematem międzynarodowych debatów. Sprawa ta nader skomplikowana, materjałów do tej sprawy bardzo wiele, to też trudno liczyć, ażeby Trybunał Haski szybko to wszystko rozwikłał.

Co się tyczy zagadnienia kłajpedzkiego, oświadczył dr.Zaunius, że Litwa nie mogła dopuścić, ażeby ze strony Ligi Narodów miały miejsce jakieś zarzuty pod adresem rządu litewskiego. Z drugiej strony, Litwa nie mogła się zgodzić na przekazanie tej sprawy Trybunałowi Haskiemu i dopuścić do ingerencji niemieckiej, gdyż sprawa to czysto wewnętrzna. Sprawę, jak wiadomo, odłożono do sesji majowej Rady Ligi Narodów.-

Wywiad "Idische Stimme" z adwokatem Robinsonem w sprawie przekazania zatargu polsko-litewskiego Trybunałowi Haskiemu.

"Idische Stimme" zamieszcza rozmowę ze znawcą prawa międzynarodowego i znanym adwokatem kowieńskim p.Robinsonem w sprawie ewentualnych losów zatargu polsko-litewskiego w Hadze:

Poraz pierwszy zatarg litewsko-polski rozważany jest w nowej instancji. Jak dotąd, zatarg bywał rozważany jedynie w czysto politycznym organie, w Radzie Ligi Narodów, obecnie zostanie rozważany przez organ czysto prawny, przez Haski Sąd Międzynarodowy. Ciekawem jest jednak wspomnieć, iż Litwa już dawno proponowała przekazać kwestję litewsko-polskich stosunków i kwestję wileńską trybunałowi haskiemu. Działo się to w roku 1923. Wówczas litewski przedstawiciel Galwanauskas wniósł, by zasięgnąć opinji sądu haskiego co do prawnej istoty zatargu. Propozycja nie została wówczas przyjęta. Obecnie

jednak Liga Narodów sama przyszła do tego wniosku i całą kwestję stawia na czysto prawnej podstawie.

Przedewszystkiem, jaki charakter powinna mieć odpowiedź Trybunału? Zgodnie z art.14 paktu Ligi Narodów, należy odróżniać dwa rodzaje odwoływania się do trybunału.

Po pierwsze może Trybunał rozważać kwestje prawne, które dwie zainteresowane strony dają mu do rozważenia i wydać w ich sprawie wyrok. Wówczas Trybunał Najwyższy wykonywuje funkcje sądu. Sąd ten nie jest jednak rozjemczy, ponieważ skład jego jest stały i ponieważ po przekazaniu przez obie strony ich sprawy, jest od nich całkiem niezależny. Trybunał pracuje wówczas z inicjatywy zainteresowanych stron, tych państw, które mają zatarg. W tym wypadku wydaje wyrok sądowy.

Po drugie, Trybunał może również rozważać takie kwestje, które zostają mu przekazane z inicjatywy Rady Ligi Narodów. Wówczas uprasza się go o wydanie opinji co do kwestyj nierozstrzygniętych, względnie spornych. Tu chodzi o opinję, nie zaś o wyrok sądowy.

Jakieznaczenie może mieć takie wyrażenie opinji?

Ma się rozumieć, iż teoretycznie taka opinja nie jest obowiązkowa dla Rady. Wysłuchawszy jej, może Rada powziąć odrębną uchwałę, zwłaszcza, gdy strony samodzielnie się porozumiały. Ale, o ile niema zgody między stronami, rzecz prosta, może Rada przyjąć propozycję Sądu Haskiego. Praktyka jednak wykazała, iż opinja Trybunału ma wielkie znaczenie. Strony podporządkowują się tej kompetentnej uchwale. Dotąd w ciągu 20 lat swego istnienia, Trybunał Haski wydał przeszło 20 orzeczeń w kwestjach, jakie zostały przesłane mu przez Ligę Narodów. Nie było jeszcze wypadku, aby jakakolwiek strona odmówiła wykonywania propozycji Trybunału.

W wypadku zatargu litewsko-polskiego ciekawem jest, iż Trybunałowi stawia się zadanie rozważenia sprawy nie według art.11 paktu Ligi /groźba pokojowi/, lecz według art.23 /wolność komunikacji/. Oznacza to, iż nie będzie rozważana kwestja, czy zawieszenie komunikacji na linji Landwarów-Koszedary stanowi niebezpieczeństwo dla pokoju europejskiego, lecz będzie chodziło o ustalenie, czy Litwa przez zawieszenie ruchu nie szkodzi wolności komunikacji, zagwarantowanej w ogólnej formie przez art.23 paktu Ligi Narodów, specjalnie zaś przez załącznik do konwencji kłajpedzkiej i przez art. 331-337 traktatu wersalskiego /pomienione artykuły określają Niemen, jako rzekę międzynarodową/.

Przesyłana Trybunałowi formuła Ligi Narodów wspomina jeszcze o ważnym punkcie, iż kwestja ma być rozważana w "oświetleniu" "istniejących warunków". Co ma oznaczać to wyrażenie? Należy tu mieć na uwadze przyjętą przez Radę znaną klauzulę van Blocklanda, ustalająca, iż Rada Ligi nie miesza się do kwestyj politycznych, będących przedmiotem zatargu między Litwą i Polską. Oznacza to, iż również Trybunałowi Haskiemu nie wypadnie poruszyć strony politycznej zagadnienia, i w swych rozważaniach winien będzie przyjąć za punkt wyjścia obecną sytuację: "status quo". Formuła również zaznacza, iż Trybunał powinien się wypowiedzieć co do tego, jaka "kategorja" tranzytu ma być uwzględniona przy otwarciu komunikacji na linji Landwarów-Koszedary. Przez to kwestja zostaje rozszerzona, ponieważ komisja tranzytowa mówiła jedynie o konieczności otwarcia na tej linji tylko komunikacji towarowej, nie załatwiając żadnej ruchu osobowego. Radże natomiast wypadnie wypowiedzieć się również co do ruchu osobowego.-

P o w r ó t d e l e g a c j i l i t e w s k i e j z G e n e w y. Dnia 27-go b.m. powrócił z Genewy do Kowna minister spraw zagranicznych dr.Zaunius wraz z prof. Romeraszajtisem. Na dworcu powitali przybywających członkowie korpusu dyplomatycznego, wyżsi urzędnicy ministerstwa spraw zagranicznych, przedstawiciele prasy i publiczność.-

II.ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

Litewski handel zagraniczny za pierwsze trzy kwartały 1930 roku.

Eksport. / w ton./

Kraje.	Zwierzęta żywe.	Produkty spożywcze.	Materjały obrobione i nawpół obrobione.	Wyroby gotowe.	Złoto i srebro.	Ogółem IX mies. 1930r.	Ogółem IX mies. 1929 r.
Belgja		2150,2	1759,2	326,3	-	4235,7	2324,6
Czechosłowacja		0,4	61,5	0,1	-	62,0	186,1
Danja		2212,8	1551,3	117,3	-	3881,4	1616,0
Anglja		4569,3	33477,9	2906,7	-	40953,9	41709,6
Estonja		0,0	1931,0	9,2	-	1940,2	197,8
Włochy		0,0	563,0	0,0	-	563,0	3,6
Łotwa		10995,4	18733,5	280,6	0,2	30009,7	19496,4
Holandja		583,6	2211,0	549,3	-	3343,9	5662,0
Francja		43,2	5718,4	28,1	-	5789,7	5645,3
Z.S.S.R.		39,3	1039,3	382,4	-	1461,0	96,6
Finlandja		0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,1
Szwecja		0,3	9737,4	11,0	-	9748,7	916,2
Szwajcarja		16,0	0,0	192,9	-	208,9	449,7
U.S.A.		19,7	3504,0	22,3	-	3546,0	4401,8
Niemcy		31421,0	269430,7	1630,9	0,6	302483,2	355965,7
Gdańsk i Polska		8,1	3053,6	0,3	-	3062,0	4115,5
Inne kraje		1,5	14296,2	98,0	-	14395,7	14709,3
Ogółem:		52060,8	367068,0	6555,4	0,8	425685,0	457496,3

Eksport /w tys.litów/:

Kraje.	Zwierzęta żywe.	Produkty spożywcze.	Materjały obrobione i nawpół obrobione.	Wyroby gotowe.	Złoto i srebro.	Ogółem IX mies. 1930r.	Ogółem IX mies. 1929 r.
Belgja	1470,8	947,9	546,3	304,7	-	3269,7	3643,4
Czechosłowacja	143,5	2,0	105,8	8,5	-	259,8	724,3
Danja	1813,4	696,5	621,7	226,2	-	3357,8	3092,2
Anglja	121,5	17369,3	22239,7	5018,1	-	44748,6	40328,4
Estonja	-	0,1	240,4	20,6	-	261,1	157,5
Włochy	-	0,8	346,2	2,9	-	349,9	10,6
Łotwa	2955,6	5937,7	8250,6	388,8	22,0	17554,7	21754,9
Holandja	2368,0	200,0	1514,3	501,8	-	4584,1	6012,8
Francja	-	196,6	1490,3	78,6	-	1765,5	2784,9
Z.S.S.R.	-	106,8	644,4	878,9	-	1630,1	572,3
Finlandja	-	0,2	0,2	1,5	-	1,9	1,1
Szwecja	-	2,3	3516,2	33,9	-	3552,4	1873,8
Szwajcarja	-	61,7	2,0	393,4	-	457,1	1036,8
Stany Zjednoczone	-	103,7	2181,3	37,9	-	2322,9	3359,3
Niemcy	39122,2	62207,2	38059,6	2248,1	38,3	141675,4	128955,7
Gdańsk i Polska	-	34,3	44,3	2,5	-	81,8	64,1
Inne kraje	-	8,6	8199,3	258,4	-	8466,3	9320,7
Ogółem:	47995,0	87875,7	88002,5	10404,8	60,3	234338,3	223692,8
%%	20,48	37,50	37,55	4,44	0,03		

Import. /w ton./:

Kraje.	Zwierzęta żywe.	Produkty spożywcze.	Materjały obrobione i nawpół obrobione.	Wyroby gotowe.	Złoto i srebro.	Ogółem 9 mies. 1930r.	Ogółem 9 mies. 1929r.
Belgja		633,7	19008,2	818,5	-	20460,4	13907,7
Czechosłowacja		4071,7	1133,5	1552,7	0,0	6757,9	9150,1
Danja		89,4	11007,9	301,2	-	11398,5	10653,4
Anglja		9541,2	13757,1	4836,9	-	28135,2	45624,5
Estonja		0,0	716,9	1087,2	-	1804,1	1905,0
Włochy		792,9	1,8	293,5	-	1088,2	658,6
Łotwa		683,6	14470,0	2960,0	-	18113,6	15004,3
Holandja		527,5	46970,7	217,5	-	47715,7	33857,5
Francja		58,4	4829,9	256,8	-	5145,1	1740,9
Z.S.S.R.		9926,0	11288,9	1694,2	-	22909,1	20395,0
Finlandja		0,0	4490,8	153,1	-	4643,9	4700,9
Szwecja		23,9	48125,4	1782,0	0,0	49931,3	37597,2
Szwajcarja		11,6	8,0	147,7	-	167,3	63,4
Stany Zjednoczone		497,0	22890,9	847,5	-	24235,4	25084,8
Niemcy		33522,2	124633,8	24215,6	0,0	182371,6	192081,7
Gdańsk i Polska		399,9	88357,9	976,7	-	89734,5	112207,6
Inne kraje		2697,2	16586,1	77,1	-	19360,4	49811,7
Ogółem:		63476,2	428277,8	42218,2	0,0	533972,2	574444,3

Import /w tys.litów/:

Kraje.	Zwierzęta żywe.	Produkty spożywcze.	Materjały obrobione i nawpół obrobione.	Wyroby gotowe.	Złoto i srebro.	Ogółem 9 mies. 1930r.	Ogółem 9 mies. 1929r.
Belgja	-	270,5	3654,2	1512,0	-	5436,7	4022,5
Czechosłowacja	-	2376,4	516,6	10222,1	0,1	13115,2	11886,7
Danja	12,2	166,8	1790,0	1845,7	-	3814,7	4764,4
Anglja	-	6008,1	1403,7	10831,2	-	18243,0	20124,5
Estonja	-	0,0	198,9	2258,7	-	2457,6	1378,4
Włochy	0,6	906,2	4,0	3812,3	-	4723,1	2412,9
Łotwa	12,0	805,2	1976,1	7221,3	-	10014,6	6716,8
Holandja	-	692,4	7462,5	778,1	-	8933,0	8775,1
Francja	-	257,0	1005,0	5514,5	-	6776,5	4891,3
Z.S.S.R.	-	1918,6	3309,6	4848,3	-	10076,5	8523,3
Finlandja	-	0,0	180,5	1097,2	-	1277,7	811,7
Szwecja	0,6	16,3	3081,4	3090,1	6,0	6194,4	4318,5
Szwajcarja	-	75,3	44,2	2747,8	-	2867,3	1868,5
Stany Zjednoczone	-	1002,4	7128,7	3781,6	-	11912,7	11987,9
Niemcy	124,1	11040,7	24039,0	78199,2	46,5	113449,5	110055,3
Gdańsk i Polska	-	162,6	6041,1	1051,1	-	7254,8	9098,9
Inne kraje	-	3183,1	2919,1	1281,3	-	7383,5	8600,9
Ogółem:	149,5	28881,6	64754,6	140092,6	52,6	233930,8	220237,6
%	0,06	12,35	27,68	59,89	0,02	100,0	

Procentowy stosunek eksportu i importu do poszczególnych krajów w roku 1929 i 1930.

Kraje.	Eksport. 1930 r.	Eksport. 1929 r.	Import. 1930 r.	Import. 1929 r.
Belgja	1,40	1,63	2,32	1,83
Czechosłowacja	0,11	0,32	5,61	5,40

Kraje.	Eksport. 1930 r.	Eksport. 1929 r.	Import. 1930 r.	Import. 1929 r.
Danja	1,43	1,38	1,63	2,16
Anglja	19,10	18,03	7,80	9,14
Estonja	0,11	0,07	1,05	0,62
Włochy	0,15	0,000	2,02	1,10
Łotwa	7,49	9,73	4,28	3,05
Holandja	1,96	2,69	3,82	3,98
Francja	0,75	1,24	2,90	2,22
Z.S.S.R.	0,70	0,26	4,31	3,87
Finlandja	0,00	0,00	0,54	0,37
Szwecja	1,52	0,84	2,65	1,96
Szwajcarja	0,20	0,46	1,22	0,85
U.S.A.	0,99	1,50	5,09	5,44
Niemcy	60,45	57,65	48,50	49,97
Gdańsk i Polska	0,03	0,03	3,10	4,13
Inne kraje	3,61	4,17	3,16	3,91

Zmiany personalne w Izbie rolniczej. Członek Izby rolniczej kłajpedzianin Jan Stimbra ustąpił z Izby. Zamiast niego, wszedł z ramienia kłajpedzkiej Izby rolniczej LM.Żwirys.-

Wytwórczość i konsumcja wódki i spirytusu. Według danych centralnego biura statystycznego, wyprodukowano w Litwie wódki /0,40 stopni czystego alkoholu/ w roku 1928: 5.358.000 litrów, w 1929 - 5.070.000 l. i w r.1930 -5.002.000 litrów. Czystego spirytusu /95 stopni/ wyprodukowano w roku 1928 - 221.000 l., w 1929 - 225.000 l. i w 1930 - 231.000 l. Ogółem sprzedano w Litwie wódki i spirytusu: w 1928 r. - za 41,5 milj.lt., w 1929 - za 40,4 milj.lt. i w 1930 - za 41,0 milj.lt.-

"Lietuvos Aidas" o budżecie na 1931 r. "Lietuvos Aidas" zamieścił artykuł, poświęcony sprawom budżetu na 1931 r. Pismo podaje, iż niedługo prace nad zbilansowaniem pomienionego budżetu zostaną ostatecznie zakończone. Spóźnienie, jakie zaszło w zbilansowaniu budżetu należy tłumaczyć tem, iż cały niemal świat przeżywa obecnie ciężkie przesilenie gospodarcze, które w pewnej mierze może wpływać również na sytuację gospodarczą w kraju i które zmusza do szczególnej ostrożności i rozwagi. Te właśnie okoliczności wpłynęły też na charakter nowego budżetu. Nowy budżet zwraca szczególną uwagę na oszczędność i produkcyjność i tak: zostały w nim możliwie ograniczone wydatki zwyczajne /administracja, reprezentacja i t.p./, natomiast rozszerzone wydatki nadzwyczajne, które mają podnieść dobrobyt materjalny i duchowy kraju.

Dalej pismo zauważa, iż bliżsi i dalsi sąsiedzi Litwy mieli wielkie trudności w zbilansowaniu budżetu na rok 1931. Niektórzy z nich widzieli się nawet zmuszeni obniżyć wynagrodzenie dla urzędników /Niemcy, Włochy, Rumunja, Estonja, i t.d./. Rząd litewski , widząc powyższe fakty, mimo to dołożył wszelkich starań, aby nie obciążać ludności nowemi poborami skarbowemi, a z drugiej strony - nie iść śladem innych państw i nie obniżać wynagrodzenia dla urzędników.

Jednakże rząd, który nie zdecydował się obniżyć wynagrodzenia dla urzędników, mimo iż przewiduje stanienie kosztów przeżycia, spodziewa się, że aparat urzędniczy dołoży ze swej strony wszelkich starań, aby stać na wysokości swego zawodowego zadania i sprostać potrzebom chwili. Troska aparatu urzędniczego o oszczędność wpłynie również na rozwój ducha oszczędności wśród szerokich warstw społeczeństwa, a wówczas fala światowego przesilenia gospodarczego nie będzie straszna.-

VIII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Deklaracja nowego dyrektorjatu kłajpedzkiego.

Jak podaje Elta, dnia 26 stycznia odbyło się pierwsze w tym roku posiedzenie trzeciego sejmiku kraju Kłajpedzkiego; wzięło w niem udział 27 posłów oraz dyrektorjat kraju z prezesem Böttcherem na czele.

Posiedzenie otworzył przewodniczący Dressler, oświadczając między innemi, iż Gubba i Meyer nie mogą wziąć udziału w tem posiedzeniu. Następnie udzielił głosu prezesowi Böttcherowi, który w języku niemieckim odczytał deklarację nowego dyrektorjatu.

Deklaracja zaznacza, iż sytuacja wymaga nie słów, lecz czynów, wobec wyjątkowo trudnego położenia, w jakiem się obecnie znajduje kraj Kłajpedzki w związku z światowym kryzysem w rolnictwie, przemyśle i handlu i podkreśla konieczność zmniejszenia podatków, gdy zostanie ustalona gwarantowana krajowi statutem należność. Następnie, omawiając poszczególne zadania dyrektorjatu, deklaracja zatrzymuje się nad kwestją naprawy stosunków rolnych w porozumieniu z rządem centralnym, podtrzymywania ogólnej kultury kraju oraz sprawę dróg i meljoracji. Dalej deklaracja zaznacza konieczność podtrzymania ekonomicznego warstwy rzemieślniczej, ochrony jej przed konkurencją i zapowiada roztoczenie opieki nad rybakami i rybołóstwem. W sprawie bezrobocia znajdujemy zapowiedź wysiłków w celu zapewnienia bezrobotnym pracy, by udzielanie zapomóg było traktowane jedynie jako ostateczność.

Po omówieniu zagadnień natury ekonomicznej, deklaracja przechodzi do stosunków z państwem litewskiem i stwierdza konieczność porozumienia i współpracy, zaznaczając jednak równorzędną potrzebę bronienia praw autonomicznych kraju, gwarantowanych statutem.

"Będziemy poważnie bronili praw obydwóch narodów" - powiedział Böttcher.

Kościołowi i związkom religijnym będzie pozostawiona dotychczasowa niezależność, a sądy i niezależne prawodawstwo będzie dostosowywane nadal do potrzeb kraju drogą przedstawiania sejmikowi projektów ustaw.

W końcu deklaracja zpowiada troskę o samorządy, o stworzenie kadr uczciwych i uświadomionych urzędników oraz opiekę nad inwalidami, wdowami i sierotami wojennemi. Böttcher zakończył zapewnieniem: "Wszelkiemi siłami będziemy wspólnie pracowali nad tem, by wszystkie te zagadnienia zostały rozstrzygnięte sprawiedliwie i zgodnie z potrzebami kraju. Podczas walki wyborczej, wszystkiemi partjami kierowało hasło: "Spokoju i pokoju dla naszego kraju". Panowie, to hasło jest również naszem hasłem".

Na życzenie kilku posłów, deklarację odczytał w języku litewskim członek dyrektorjatu Pudźius.-

Powołanie kłajpedzkiej komisji koncyljacyjnej. Na posiedzeniu sejmiku z dnia 27-go stycznia złożyła frakcja litewska wniosek w sprawie utworzenia specjalnej komisji koncyljacyjnej, która wespół z dyrektorjatem rozpoczęłaby bezpośrednie rokowania z rządem centralnym celem zlikwidowania spornych kwestyj. W skład tej komisji ma wejść jeden członek z każdej frakcji. Wniosek ten umotywowano w sposób następujący: Ponieważ, jak wynika z ostatnich uchwał Ligi Narodów, istnieje pewność, iż skarga kraju Kłajpedzkiego co do rzekomych wykroczeń przeciwko konwencji, dla ludności kraju żadnych rezultatów nie przyniosła, z drugiej zaś strony, uwzględniając interesy tej ludności, powstaje pilna konieczność uregulowania spornych punktów, zwłaszcza w dziedzinie finansowej. Wniosek frakcji litewskiej z poprawką, polegającą na tem, że w skład komisji wchodzi dwóch przedstawicieli L.W.P., dwóch Volkspartei, jeden z frakcji litewskiej i jeden z socjaldemokratów, został jednogłośnie przyjęty.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t u v o s Z i n i o s" o z a t a r g u p o m i ę d z y t a u t i n i n k a m i a k r i k s z c z i o n i a m i.

"Lietuvos Zinios"Nr.18 z dn.23.I.1931 r. Art.p.t."Zatarg bez poważnego podłoża". Streszczenie:

Pismo "Kiesos Kelas" /Droga Prawdy/, organ Kurji Metropolitalnej w Kownie, polemizuje z przemówieniami nauczycieli-tautininków, wygłoszonemi w dniu 4 stycznia na zjeździe nauczycielskim, w sprawie religji i narodowości. Tautininkowie doszli na zjeździe do wniosku, że pojęcia religji i narodowości nie dadzą się skojarzyć i że żaden rząd by się nie zgodził na to, by państwo miało być teokratyczne. "Tiesos Kelas" wykazuje mylność tego poglądu.

Polemika ta jest nierzeczowa, gdyż obie strony zapominają o rzeczy zasadniczej, o wolności osobistej. Wolna jednostka i jej potrzeby są podstawą państwa kulturalnego i jako takie muszą być też uważane. W obecnych zaś warunkach jedna ze stron polemizujących pragnie narzucić jednostce opiekę kleru, nazywając opiekę tę kościołem, druga zaś chce do pojęcia ojczyzny wprowadzić obcą mu treść partyjną. Z tego wynika, że w zatargu tym chodzi o walkę wyłącznie partyjną.-

"L i e t u v o s Z i n i o s" o z m i a n i e n a s t r o j ó w n a L i t w i e.

"Lietuvos Zinios"Nr.19 z dn.24.I.1931 r. Art.p.t."Życie nie stoi w miejscu". Streszczenie:

Życie nigdy nie stoi w miejscu. Dotyczy to też politycznego życia litewskiego. Tautininkowie zawarli konkordat z Watykanem, spodziewając się wytrącić z rąk krikszczioniów atut wyznaniowy i przeciągnąć na swą stronę katolików, a tymczasem rezultat okazał się zgoła inny: Przez zawarcie konkordatu dali tautininkowie krikszczioniom nowy atut. Inny przykład: cały czas przechwalali się tautininkowie, że finansowy stan kraju jest jaknajlepszy. Tymczasem okazało się przy układaniu budżetu, że istnieją duże trudności, które pociągną za sobą zwłokę w ostatecznem zbilansowaniu wszystkich pozycyj budżetowych.. Zmieniły się również nastroje i sytuacje w kraju Kłajpedzkim, w sprawie wileńskiej, w sprawach gospodarczych i t.d.

Ufać należy, że życie, które wciąż dąży naprzód, doprowadzi wreszcie do lepszych i jaśniejszych czasów.-

E m i g r a c j a z L i t w y. Według danych litewskiego centralnego biura statystycznego, emigrowało w 1928 r. z Litwy 8.491 obywateli, w 1929 - 15.999 obywateli, w 1930 - 6.428. Innemi słowy, emigracja w roku ubiegłym zmalała o 60 %. Emigracja obejmowała głównie mieszkańców miast. Najwięcej ludzi emigrowało z powiatu Poniewieskiego /9 %/, następnie idą: powiaty Szawelski /7,7 %, Kowieński /4,9 %/, Wiłkomierski /4,7 %/, Sejneński /4,6 %/, Trocki /4,3%/. Najmniej emigrowało z Kłajpedy /0,3 %/ i Kretyngi /0,9 %/. Jeżeli chodzi o wiek emigrantów, to waha się on od 25 do 29 lat dla mężczyzn i 20 - 24 lat dla kobiet. W tym wieku emigrowało wroku ubiegłym ~~242~~ 49 %. Emigrują głównie mężczyźni, chociaż w roku ubiegłym stosunek mężczyzn do kobiet wyrażał się mniejwięcej, jak jeden do jednego. Pod względem narodowości, Litwinów emigrowało 65 %, Żydów - 27 % i t.d. Emigrowali głównie robotnicy ~~fabryczni~~ rolni /58 %/. Emigracja kieruje się głównie do Argentyny, zwłaszcza emigracja litewska. Żydzi zaś udają się głównie do Afryki Południowej.-